

2. Зінченко Н. Здоров'я людини як медико-соціальна проблема / Н. Зінченко // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні», м. Полтава, 27 листопада 2015 р. – Полтава, 2015. – Т. 1. – С. 92–93.
3. Красицкая Л. Историко-правовой аспект регулирования медицинской деятельности / Л. Красицкая // Актуальные проблемы правового регулирования медицинской деятельности : материалы 1-й Всероссийской научно-практ. конф., Москва, 16 мая 2003 г. – М., 2003. – С. 127–130.
4. Гладун З. Державна політика охорони здоров'я в Україні : адміністративно-правові проблеми формування і реалізації : монографія / З. Гладун. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 460 с.
5. Ляхова Н. Державна політика щодо реалізації права громадян на медичну допомогу в Україні / Н. Ляхова, І. Голованова, І. Белікова // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні», м. Полтава, 27 листопада 2015 р. – Полтава, 2015. – Т. 1. – С. 24–26.
6. Гладун З. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері охорони здоров'я за законодавством України / З. Гладун // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 1(76). – С. 103–111.
7. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я : Український вимір / В. Лехан, Г. Слабкий, М. Шевченко. – К. : Український ін-т страт. досліджень МОЗ, 2009. – 34 с.
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 15 травня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 4. – С. 19.

УДК 342.951:339.543 (477)

ІВАНОВ С.В.

МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У статті на підставі позицій учених досліджено розуміння сутності матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної митної політики. Виокремлено та розкрито напрями, які будуть сприяти покращенню матеріально-фінансового розвитку органів митного спрямування Державної фіскальної служби щодо реалізації державної митної політики. Автором надане власне визначення категорії «матеріально-фінансове забезпечення реалізації державної митної політики».

Ключові слова: митна політика, митна справа, матеріальне забезпечення, фінансове забезпечення, матеріально-технічне забезпечення, захист митних інтересів.

В статье на основании позиций учёных исследовано понимание сущности материально-финансового обеспечения реализации государственной таможенной политики. Выделены и раскрыты направления, которые будут способствовать улучшению материально-финансового развития таможенных органов Государственной финансовой службы по реализации государственной таможенной политики. Автором предложено собственное определение категории «материально-финансовое обеспечение реализации государственной таможенной политики».

Ключевые слова: таможенная политика, таможенное дело, материальное обеспечение, финансовое обеспечение, материально-техническое обеспечение, защита таможенных интересов.

In the article, based on the positions of scientists, an understanding of the essence of material and financial support for the implementation of state customs policy. The directions, which will help to improve the financial and financial development of the customs authorities of the State fiscal service on the implementation of the state customs policy, will be identified and disclosed. The author gives his own definition of the category "material and financial provision of the implementation of state customs policy".

Key words: *customs policy, customs, material security, financial security, material and technical support, protection of customs interests.*

Вступ. Формування України як незалежної соціальної держави відбувається в період суттєвих політичних і економічних трансформацій українського суспільства. Обов'язковою умовою успішної реалізації Україною своїх потенційних можливостей є її активне і повномасштабне входування до світового політичного, економічного та правового простору. Долаючи кризові явища в суспільстві й намагаючись посісти гідне місце у світовій спільноті, Україна має спиратися на свої фундаментальні загальнонаціональні інтереси, відповідно до яких і визначаються засади, напрями, пріоритети та функції її державної політики [1, с. 23–24]. Сучасний стан дослідженості її основних інститутів і рівень її практичної реалізації не забезпечує формування стабільної та досить визначеної митної політики.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної митної політики в державі.

Результати дослідження. Теоретичним підґрунтям досліджуваної проблематики послужили праці таких учених у галузі адміністративного, фінансового й митного права, як: В.Б. Авер'янов, І.В. Арістова, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, О.І. Безпалова, Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, І.П. Голосніченко, О.В. Джафарова, Є.В. Додін, Ю.М. Дьомін, С.В. Ківалов, О.М. Козирін, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, Б.А. Кормич, М.П. Кучерявенко, А.В. Мазур, В.Я. Настюк, О.Ф. Ноздрачов, П.В. Пашко, С.М. Перепьолкін, Д.М. Приймаченко, В.В. Прокопенко та ін.

Варто зазначити, що митна політика реалізується в процесі діяльності як органів державної влади (зокрема й органів і підрозділів митного спрямування Державної фінансової служби (далі – ДФС)), так і недержавних інституцій. Отже, митна політика визначає зміст діяльності держави та її компетентних органів у сфері регулювання зовнішньоекономічних відносин і має на меті захист національних інтересів, національної безпеки й економічного суверенітету держави [2, с. 158]. Зважаючи на зазначене, перейдемо до безпосереднього розгляду матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної митної політики, і це треба здійснити шляхом аналізу наявних у наукових дослідженнях позицій щодо поняття «матеріально-фінансове забезпечення».

Так, М.С. Ільницький досліджує фінансове забезпечення органів внутрішніх справ як систему фінансових відносин, суворо визначену державними та відомчими нормативно-правовими актами, тому вченим дана правова категорія відноситься до галузі фінансового права [3, с. 9]. Фінансове забезпечення органів внутрішніх справ України науковець визначає як діяльність, що здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів для наділення органів внутрішніх справ відповідними матеріально-технічними ресурсами [3, с. 15]. Слушними є також висновки М.С. Ільницького, що наслідками недостатнього матеріально-технічного забезпечення є: загроза національній безпеці держави; ускладнення криміногенної ситуації; плинність персоналу, діяльність якого визначається професією підвищеного ризику, відсутністю вмотивованості в роботі та корупційною атмосферою; перетворення Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України в орган, який діє нижче власних можливостей; розбалансування правоохоронної системи та набагато більші державні грошові витрати, ніж потрібно [3, с. 18].

Водночас В.І. Фелик під час розгляду питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності поліції дійшов висновку, що ці види забезпечення є складовими елементами загального процесу фінансового та матеріально-технічного забезпечення згаданої діяльності [4, с. 134]. Фінансовим забезпеченням діяльності поліції в адміністративно-правовому аспекті вченим запропоновано розглядати як процес розподілу бюджетних коштів, а також надходження та використання фінансових ресурсів з інших, не заборонених законодавством джерел в обсягах, необхідних для оплати праці, медичного, санаторно-курортного, пенсійного, житлового й інших видів соціального забезпечення поліцейських, та у встановлених випадках членів їхніх сімей [4, с. 134].

Крім того, матеріально-технічне забезпечення діяльності поліції вчений визначає як процес планування, закупівлі, використання та контролю за використанням земель, будівель, інших споруд, автотранспортних засобів, обладнання й інших матеріально-технічних ресурсів поліції в обсягах, необхідних для ефективного прийняття управлінських рішень у сфері профілактики правопорушень та їх належного виконання працівниками поліції [212, с. 134].

Слушною є позиція В.І. Фелика щодо виокремлення основних етапів процесу матеріально-технічного забезпечення діяльності поліції, який містить: 1) планування, тобто визначення потреби в обсягах матеріально-технічних ресурсів, необхідних для провадження діяльності органами поліції; 2) визначення потреби у фінансових ресурсах для матеріально-технічного забезпечення профілактичної діяльності поліції; 3) придбання або замовлення матеріально-технічних ресурсів у межах виділених бюджетних коштів; 4) облік і звітування щодо отриманих та витрачених фінансових і придбаних матеріально-технічних ресурсів; 5) контроль і оцінку ефективності матеріально-технічного забезпечення профілактичної діяльності поліції [4, с. 134].

Подібну думку висловлює В.Т. Комзюк, який у своєму монографічному дослідженні матеріально-фінансове забезпечення митних органів визначає як діяльність держави щодо своєчасного та повного забезпечення потреб митних органів загалом і кожного окремого працівника зокрема необхідними фінансовими ресурсами та грошовими коштами, що здійснюється в межах бюджетної системи держави, а також здійснення необхідного житлового, медичного, санаторно-курортного, пенсійного й інших видів забезпечення [5, с. 267].

А.І. Суббот звертає увагу на те, що фінансове забезпечення – це система фінансових відносин, яка чітко визначена державними та відомчими нормативними правовими актами. Це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах і виступає формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів. Зміст фінансового забезпечення правоохоронних органів впливає з його мети: наділення правоохоронних органів відповідними матеріально-технічними ресурсами, потрібними не лише для виконання основних обов'язків і завдань, а й для забезпечення їхньої професійної діяльності [6].

Отже, фінансове забезпечення є передусім джерелом ресурсів для підтримки й існування системи правоохоронних органів України, адже співвідношення між отриманим результатом (ефектом) і ресурсами, які витрачаються на його досягнення, визначає ефективність діяльності організації. Загальна ефективність правоохоронних органів як організації складається з ефективності використання кожного виду споживчих ресурсів (фінансових, матеріально-технічних, людських, інформаційних), водночас недостатньо висока ефективність використання будь-якого виду ресурсу може компенсуватися високою ефективністю використання іншого. Максимальні результати, безперечно, забезпечуються використанням усіх наявних видів ресурсів, тому організації, які прагнуть успішної діяльності, приділяють велику увагу пошуку шляхів підвищення ефективності [6].

Отже, ефективність функціонування органів і підрозділів митного спрямування ДФС залежить від обсягу матеріальних та фінансових ресурсів на забезпечення їхньої професійної діяльності. Реалії сьогодення обумовлюють необхідність удосконалення нормативно-правових, організаційних основ розвитку матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної митної політики, яка створює підвалини успішного, ефективного вирішення всього спектра суспільно важливих завдань, які спрямовані на охорону митних інтересів, та закріплення правового інструментарію, необхідного для економічного зростання як держави, так і окремого індивідуума, формування єдиного європейського економічного простору та поглиблення процесів економічної інтеграції нашої держави тощо.

М.Ф. Криштанович підкреслює, що важливою умовою підвищення ефективності гарантування внутрішньої безпеки держави має стати суттєве покращення матеріального забезпечення працівників правоохоронних органів шляхом проведення ефективної модернізації технічного оснащення підрозділів; створення нормальних умов служби (забезпечення приміщеннями, транспортом, паливно-мастильними матеріалами, телефонами, оргтехнікою тощо) [7, с. 26]; удосконалення державних нормативно-правових актів, які регулюють процес матеріального забезпечення правоохоронних органів; регулярно виплачуваного грошового забезпечення, розміри якого мають підвищуватися з ростом кваліфікації, збільшенням стажу службової діяльності [7, с. 26], що дозволить вирівняти розмір грошового забезпечення особового складу незалежно від місця служби, а також мінімізувати суб'єктивний вплив керівників на його розмір; підвищення розмірів пенсійного забезпечення та якості медичного забезпечення, зокрема й санаторно-курортного; посилення всіх видів контролю (загальнодержавного, вну-

трішньовідомчого, громадського, судового) за використанням матеріальних цінностей у правоохоронних органах [8, с. 157].

На думку В.В. Конопльова, матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів необхідно розуміти як сукупність суспільних відносин, урегульованих нормами різних галузей права (цивільного, адміністративного, господарського, фінансового тощо) по забезпеченню їх матеріально-технічними ресурсами, необхідними для своєчасного й безперервного виконання правоохоронними органами поставлених перед ними завдань [9, с. 201]. До матеріально-технічних ресурсів В.В. Конопльов відносить систему засобів і матеріалів, які використовуються правоохоронними органами під час зовнішньоадміністративної та внутрішньоорганізаційної діяльності. Водночас учений виділяє такі види матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів: 1) централізоване; 2) договірне; 3) місцеве; 4) благодійне [9, с. 201]. Слушною є позиція вченого щодо розуміння фінансового забезпечення правоохоронних органів як операцій із фінансовими активами правоохоронних органів, які спрямовані на покриття їхніх потреб у капіталі з усіх можливих і законних джерел, їх мобілізацію і використання. Зміст фінансового забезпечення правоохоронних органів становлять грошові відносини, які супроводжуються безперервним кругообігом коштів. Кругообіг грошових коштів здійснюється у формах витрат ресурсів і одержання доходів, їх розподілу та використання. Фінансове забезпечення правоохоронних органів досягається за допомогою мобілізації фінансових ресурсів, тобто грошових коштів, залучених у господарський обіг за допомогою різноманітних форм і методів із різних джерел і призначених забезпечувати безперервність фінансування правоохоронних органів [9, с. 201].

Матеріально-фінансове забезпечення правоохоронних органів О.М. Бандурка визначив як систему товарно-грошових і господарських відносин, що виникають між центральними апаратами відповідних правоохоронних органів, органами влади, підприємствами, організаціями, фізичними особами, з одного боку, і правоохоронними органами та їх підрозділами – з другого, у процесі централізованого постачання матеріальних, технічних і військових ресурсів (сировини, палива, обладнання, речового майна, зброї, боєприпасів і матеріалів); виконання договорів купівлі-продажу (оптової торгівлі), реалізації фондів, комісійного й роздрібного продажу продуктів і засобів виробництва; надання матеріально-технічної допомоги та фінансування їхньої діяльності [10, с. 17; 11, с. 328–329].

Крім того, О.М. Бандурка звертає увагу на те, що матеріально-технічне постачання – це складний соціально-економічний процес. За ринкової форми господарювання (державна, колективна та приватна власність) підприємства-виробники стають вільними в здійсненні господарської діяльності. Вони функціонують на принципах самоокупності, самофінансування, вільного підприємництва та конкуренції. Тому під час укладання договорів про матеріально-технічне забезпечення варто глибоко вивчати кон'юнктуру ринку, шукати найбільш вигідних постачальників, оптимально визначити потреби в ресурсах, проводити цінову політику їх наявності, контролювати реальне виконання умов постачання [11, с. 331].

Як зазначає В.А. Шевчук, організація фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання органів митного спрямування ДФС – це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів із метою наділення ДФС України відповідними матеріально-технічними ресурсами [12, с. 173].

Отже, фінансове забезпечення органів митного спрямування ДФС має складну структуру, елементами якої є: 1) чітке визначення джерела фінансування (державний бюджет); 2) форми фінансування; 3) методи й інструменти акумуляції грошових надходжень і їх вкладення у відповідні програми й напрями діяльності ДФС України; 4) методи й інструменти контролю використання бюджетних коштів, включаючи оцінку ефективності їх використання тощо. Водночас мають бути врахованими й рівні регулювання – державний, регіональний, місцевий, у межах органу митного спрямування ДФС. У сучасних умовах розвитку фінансових і бюджетних відносин фінансове забезпечення та матеріально-технічне постачання органів митного спрямування ДФС має свою специфіку і виступає як складовий елемент бюджетної та фінансової політики держави [12, с. 173].

Ефективність організації фінансового забезпечення і матеріально-технічного постачання залежить від цілеспрямованого вибору фінансових інструментів і дієвості їх впливу на окремі аспекти розвитку ДФС. Саме через організаційні структури забезпечується функціонування фінансового механізму, частиною якого є фінансове забезпечення. До організаційних структур

фінансового механізму відносять: по-перше, правове регламентування; по-друге, планування; по-третє, організацію процесу фінансового забезпечення та контроль [12].

Важливою особливістю організаційних засад процесу фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання органів митного спрямування ДФС є те, що він регулюється нормами адміністративного права, а отже, становить предмет адміністративно-правового регулювання і за своїм змістом полягає в реалізації адміністративних рішень [13, с. 31].

На підтвердження вищезазначеного варто звернутися до гл. 76 Митного кодексу України «Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення органів доходів і зборів» [14]. Майно органів доходів і зборів, а також спеціалізованих навчальних закладів і науково-дослідної установи органів доходів і зборів є державною власністю. Управління цим майном здійснюється встановленим Кабінетом Міністрів України порядком відповідно до чинного законодавства [14, ст. 555].

На підставі аналізу нормативно-правових актів можна дійти висновку, що до матеріально-технічного забезпечення органів митного спрямування ДФС належать:

1. Земельні ділянки, службові та побутові приміщення, обладнання та засоби зв'язку органів ДФС, а також спеціалізованих навчальних закладів і науково-дослідної установи органів ДФС. Надання органам митного спрямування ДФС, а також спеціалізованим навчальним закладам і науково-дослідній установі ДФС у користування земельних ділянок для службових потреб, відшкодування власникам зазначених ділянок і землекористувачам вартості цих ділянок та збитків, завданих їх вилученням, здійснюються відповідно до Земельного кодексу України [15].

Якщо митне оформлення товарів здійснюють органи митного спрямування ДФС безпосередньо на територіях або в приміщеннях підприємств, зазначені підприємства, незалежно від форми власності та підпорядкування, зобов'язані безоплатно надавати органам митного спрямування ДФС у тимчасове користування відповідні службові та побутові приміщення, а також обладнання, засоби та канали зв'язку.

2. Матеріали, необхідні для підтримання в робочому стані засобів праці, що використовуються лише для зберігання предметів або для забезпечення матеріальних умов праці (робочі будівлі, засоби зв'язку й транспорту тощо).

3. Технічні засоби митного контролю, використовувані для здійснення митного контролю, повинні бути безпечними для життя та здоров'я людини, тварин і рослин та не завдавати шкоди підприємствам і громадянам. Технічні засоби митного контролю можна розподілити на пошукові засоби, засоби ідентифікації та засоби аудіовізуального контролю. До пошукових засобів митного контролю належать: рентген-апарати, металозукачі, доглядові дзеркала, електрощупи, ендоскопи, детектори контрабанди. До засобів ідентифікації належать: електронні ваги, детектори дорогоцінних металів, детектори діамантів, детектори наркотичних речовин, детектори валюти, дозиметри, каратоміри, комплекти хімічних реактивів, комплекти індикаторів вибухових речовин тощо. До засобів контролю аудіовізуальних матеріалів належать: відео- та аудіомагнітофони, засоби обчислювальної техніки, програвачі (платівок, лазерних компакт-дисків), слайдоскопи, кінопроектори, засоби стирання магнітних записів. Для вдосконалення обліку наявності та визначення потреб у технічних засобах, технічних засобах митного контролю і зв'язку затверджено норми оснащення технічними засобами окремих підрозділів і установ митного спрямування ДФС [16, с. 46].

4. Фінансування, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури органів доходів і зборів здійснюються за рахунок державного бюджету.

У межах пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення органи митного спрямування ДФС як балансоутримувачі земельних ділянок, нерухомого майна та службових приміщень можуть безоплатно надавати в тимчасове користування відповідні приміщення та земельні ділянки для службових потреб підприємствам, діяльність яких пов'язана із забезпеченням функціонування пунктів пропуску, та підприємствам сфери обслуговування [14, ст. 557].

Отже, організація матеріально-технічного забезпечення органів митного спрямування ДФС охоплює: визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах, пошук і купівлю ресурсів, організацію доставки, зберігання й видачі окремим структурним підрозділам [13, с. 173].

Варто звернути увагу на те, що для розвитку інфраструктури пунктів пропуску ДФС України бере участь у реалізації кількох міжнародних програм. Так, здійснення кількох великомасштабних інфраструктурних проектів визначено Програмою прикордонного співробітництва Європейського інструмента сусідства і партнерства «Польща – Білорусь – Україна 2007–2013 рр.».

Загальна сума фінансування – 20 млн. євро. Україна бере участь у проєкті на правах співфінансування (10–20%). Одним із них є «Реконструкція міжнародного автомобільного пункту пропуску (МАПП) «Устилуг»», вартість якого становить 5 487 022,59 євро [17].

Іншим великим проєктом є створення функціонального модулю «Фільтр пункту пропуску» в міжнародному автомобільному пункті пропуску «Рава-Руська», надання обладнання і засобів пунктам пропуску «Краківець», «Шегіні» та «Ягодин». Вартість проєкту – 2 213 731,87 євро. Для його реалізації в травні 2015 р. ДФС було укладено договір генерального підряду з переможцем відкритих конкурсних торгів на виконання робіт із будівництва об'єкта. Тендерні процедури проводилися з дотриманням законодавства України та Європейського Союзу [17].

Також Державна фіскальна служба бере участь у програмі «Румунія – Україна – Республіка Молдова 2007–2013 рр.», якою передбачено розвиток інфраструктури кордону між Україною та Румунією, зокрема, реконструкція пунктів пропуску «Красноільськ» і «Дяківці». За цим проєктом використано 11,67 тис. євро із загальної вартості 3 579 412,01 євро. Договори на виконання робіт I черги реконструкції пунктів пропуску були підписані в липні 2015 р. Два проєкти з реконструкції пунктів пропуску визначені і програмою «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна 2007–2013 рр.». Так, перший із них передбачає модернізацію та реконструкцію пунктів пропуску на словацько-українському кордоні, на який виділено 4 070 000,00 євро. Проєктом визначено розбудову інфраструктури міжнародного автомобільного пункту пропуску «Ужгород», а також реконструкцію наявних митних споруд на пасажирському напрямку, розширення стику доріг пункту пропуску «Ужгород – Вишне Немецьке». Сьогодні з виділених коштів використано 153,38 тис. євро. Другий проєкт – «Ефективний та безпечний кордон між Угорщиною та Україною», яким заплановано реконструкцію міжнародного пункту пропуску для автомобільного сполучення «Лужанка» та створення павільйону оформлення каноїстів, що подорожують річкою Тисою. Вартість цього проєкту – 3 284 057,00 євро. У межах реалізації проєкту здійснені заходи щодо коригування проєктно-кошторисної документації, з урахування нових стандартів ціноутворення в будівництві та модернізації обладнання, та проходження її експертизи. Сьогодні проведені підготовчі роботи на пункті пропуску [17].

Все вищезазначене свідчить про серйозність намірів ДФС щодо розбудови сучасної, модернізованої та зручної митної інфраструктури, та про відповідний рівень матеріально-фінансового забезпечення реалізації державної митної політики в Україні.

Водночас варто виокремити основні напрями, які будуть сприяти покращенню матеріально-фінансового розвитку органів митного спрямування ДФС щодо реалізації державної митної політики, а саме:

- розроблення, погодження та подання на затвердження керівництву ДФС України пропозицій до інвестиційних, перспективних і річних індикативних планів, спрямованих на розвиток і удосконалення матеріально-технічної бази органів митного спрямування ДФС України, а також пропозицій щодо внесення змін і поправок до цих планів;
- розроблення та подання керівництву ДФС України пропозицій до плану фінансування капітального будівництва (реконструкції) та ремонтних робіт у митниці ДФС України, здійснення контролю за цільовим і ефективним використанням коштів, що виділяються на зазначені цілі, участь в інвестиційних проєктах;
- ведення обліку забезпечення службовими приміщеннями працівників;
- замовлення та подання керівництву ДФС України пропозицій щодо затвердження устанавленим порядком проєктно-кошторисної документації, техніко-економічних обґрунтувань і розрахунків на будівництво (реконструкцію) та капітальний ремонт об'єктів митниці ДФС України;
- подання документів (декларацій, дозволів) на початок будівельних і підготовчих робіт, реєстрація об'єктів будівництва у відповідних органах;
- контроль за ефективним використанням переданого в оренду нерухомого майна;
- забезпечення надання до Єдиного реєстру об'єктів державної власності інформації про наявність і стан об'єктів державної власності, внесення пропозицій до ДФС України щодо умов подальшого використання майна, яке тимчасово не використовується;
- ведення квартирної обліку, аналіз, узагальнення контрольних списків працівників і організація роботи із забезпечення працівників житлом, ухвалення рішень про виключення житла із числа службового з оформленням відповідних протоколів;
- надання пропозицій щодо організації та проведення конкурсних торгів на закупівлю квартир для забезпечення працівників, оформлення та реєстрація актів прийому-передачі житла;

- співпраця з органами місцевого самоврядування щодо отримання житла за кошти міського бюджету, узагальнення й аналіз зазначеної інформації;
- забезпечення розвитку митної інфраструктури в зоні своєї діяльності, вжиття заходів із спорудження, облаштування, утримання і проведення ремонту територій, будівель і споруд міжнародних та міждержавних автомобільних пунктів пропуску;
- проведення техніко-економічного аналізу використання матеріальних ресурсів для вжиття заходів щодо їх раціонального розподілу, вчасної закупівлі та формування перехідного запасу;
- узагальнення пропозицій структурних підрозділів митниці ДФС України щодо потреби у форменому одязі, розроблення поточних планів щодо централізованого постачання форменого одягу;
- забезпечення за проектами матеріально-технічної діяльності підготовки документів про прийняття матеріальних цінностей за такими проектами тощо [18, с. 448–450].

Висновки. Отже, матеріальне-фінансове забезпечення реалізації державної митної політики – це складне поєднання вищезазначених видів діяльності, чим і зумовлюються комплексний характер і динаміка адміністративного законодавства, що регулює відносини у сфері реалізації державної митної політики.

Матеріальне-фінансове забезпечення реалізації державної митної політики являє собою сукупність адміністративно-правових відносин, урегульованих нормативно-правовими актами по забезпеченню матеріальними та фінансовими ресурсами органи митного спрямування ДФС, необхідними для своєчасного та безперебійного здійснення покладених на них повноважень, спрямованих на створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, гарантування безпеки суспільства, захист митних інтересів України.

Список використаних джерел:

1. Приймаченко Д.В. Митна політика держави та її реалізація митними органами : [моногр.] / Д.В. Приймаченко. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2006. – 332 с.
2. Кормич Б.А. Державно-правовий механізм митної політики України : [моногр.] / Б.А. Кормич. – О. : Астропринт, 2000. – 180 с.
3. Ільницький М.С. Адміністративно-правове регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання органів внутрішніх справ України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / М.С. Ільницький. – Ірпінь, 2009. – 22 с.
4. Фелик В.И. Особенности финансового и материально-технического обеспечения профилактической деятельности Национальной полиции Украины / В.И. Фелик // *Leges et Viata*. – 2016. – № 11/2 (299). – С. 132–135.
5. Комзюк В.Т. Митні органи України : адміністративно-правовий статус : [моногр.] / В.Т. Комзюк. – Х. : НікаНова, 2013. – 340 с.
6. Суббот А.І. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів як складові їх безпечної діяльності / А.І. Суббот // *Віче*. – № 24. – грудень 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/3437/>.
7. Іншин М.І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України : автореф. дис. ... д. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / М.І. Іншин. – О., 2005. – 40 с.
8. Криштанович М.Ф. Система матеріального забезпечення персоналу ОВС як важливий фактор вирішення завдань національної безпеки України / М.Ф. Криштанович // *Ефективність державного управління* : збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 39. – С. 152–158.
9. Конопльов В.В. Управлінські рішення в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ : сутність та організаційно-правові питання підготовки і прийняття : [моногр.] / В.В. Конопльов. – Сімферополь : Вид-во Крим. юрид. ін-ту ХНУВС, 2006. – 356 с.
10. Бандурка О.М. Теорія та методи роботи з персоналом в органах внутрішніх справ : [підручник] / О.М. Бандурка, В.О. Соболев. – Х. : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 480 с.
11. Основи управління в органах внутрішніх справ : [навч. посіб.] / О.М. Бандурка, В.М. Бевзенко, Р.А. Калужний та ін. – Х. : ХНУВС, 2011. – 591 с.
12. Шевчук В.А. Окремі аспекти організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів Державної податкової служби України / В.А. Шевчук // *Часопис Київського університету права*. – 2012. – № 3. – С. 172–176.

13. Основы менеджмента : [учебник] / Д.Д. Вачугов, Т.Е. Берёзкина, Н.А. Кислякова и др. ; под ред. Д.Д. Вачугова. – М. : Высш. шк. 2003. – 376 с.
14. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/4495-17>.
15. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768–III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
16. Мельник О. Г Система управління митною діяльністю в Україні: сутність та структура декомпозиція / О.Г. Мельник, О.В. Мукач, Х.В. Кабан // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» : Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 776. – С. 39–47.
17. Стан реалізації міжнародних інфраструктурних проєктів за участі ДФС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/305410.html>.
18. Федотов О.П. Адміністративно-правова концепція здійснення державної митної справи: теорія та практика : дис. ... д. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.П. Федотов. – О., 2016. – 457 с.

УДК 342.92

КАПЛЯ О.М.

ДОСТУПНІСТЬ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ЯК ПРИНЦИП АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ

У статті розглянутий принцип доступності адміністративного судочинства. Досліджено передумови дотримання цього принципу. Визначено основні запобіжники порушень принципу доступності, що існують в законодавстві.

Ключові слова: принцип доступності, адміністративне судочинство, механізми дотримання, судовий збір, судові витрати, правова допомога.

В статье рассмотрен принцип доступности административного судопроизводства. Исследованы предпосылки соблюдения этого принципа. Определены основные способы недопущения нарушений принципа доступности, существующие в законодательстве.

Ключевые слова: принцип доступности, административное судопроизводство, механизмы соблюдения, судебный сбор, судебные издержки, правовая помощь.

The article considers the principle of the availability of legal proceedings. The prerequisites for observance of this principle are investigated. The main fences of violations of the principle of availability, which exist in the legislation, are determined.

Key words: principle of availability, administrative justice, compliance mechanisms, court fees, legal expenses, legal aid.

Вступ. Історія незалежної України показує вже дуже тривалий період пошуку створення ефективної моделі системи судової влади, та фактична відсутність результатів породила нову проблему – втрату довіри громадян до органів правосуддя.

Тому сучасний етап історичних подій в Україні як ніколи вимагає підготовки та реалізації правової реформи з урахуванням історичного та сучасного закордонного досвіду у сфері доступ-

© КАПЛЯ О.М. – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри управління безпекою правоохоронної та антикорупційної діяльності (Міжрегіональна академія управління персоналом)